

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Образец за програмите, подпомагани от ЕФРР (цел „Инвестиции за растеж и работни места“, ЕСФ +, Кохезионния фонд и ЕФМДР — член 16, параграф 3

CCI	
Наименование на BG	КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА [255 знака ¹]
Наименование на националния език	[255]
Версия	ВЕРСИЯ 1
Първа година	2021
Последна година	2027
Допустими от	
Допустими до	
Номер на решението на Комисията	
Дата на решението на Комисията	
Номер на решението за изменение на държавата членка	
Дата на влизане в сила на решението за изменение на държавата членка	
Несъществено прехвърляне (чл. 19.5)	Да/Не
Региони по NUTS, обхванати от програмата (не се прилага за ЕФМДР)	Северозападен, Северен централен, Североизточен, Югоизточен, Югозападен и Южен централен
Съответен фонд	☒ ЕФРР
	☐ Кохезионен фонд
	☐ ЕСФ+
	☐ ЕФМДР

¹ Числата в квадратните скоби се отнасят до броя на знаците.

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и отговори на политиката

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква а), точки i)-vii) и член 17, параграф 3, буква б)

Текстово поле [30 000]

Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ за периода 2021-2027 г. (ПКИП 2021-2027 г.) е пряко насочена към постигането на интелигентен и устойчив растеж на българската икономика, както и осъществяването на индустриална и цифрова трансформация.

Като инструмент за прилагане на Европейската политика за сближаване за периода 2021-2027 г. и в частност на Европейския фонд за регионално развитие, ПКИП 2021-2027 г. е предвидено да допринесе за постигането на следните Цели на политиката, определени на европейско ниво:

Цел на политиката 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“ чрез следните специфични цели:

- Специфична цел (i) засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии;
- Специфична цел (ii) усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, дружествата и правителствата;
- Специфична цел (iii) засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП;

Цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“ чрез следните цели:

- Специфична цел (i) насърчаване на мерките за енергийна ефективност;
- Специфична цел (vi) насърчаване на прехода към кръгова икономика.

Предвидената подкрепа в рамките на ПКИП 2021-2027 г. е насочена към преодоляване на идентифицираните предизвикателства и проблеми пред развитието на България чрез адресиране на съответните нужди и потребности съгласно целите и приоритетите, заложи в следните стратегически документи на национално ниво: Националната програма за развитие България 2030; Иновационната стратегия за интелигентна специализация за периода 2021-2027 г.; Националната стратегия за МСП в България 2021-2027 г., Цифрова трансформация на България за периода 2020-2030, Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода

2021-2027 г., както и Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 (ИНПЕК). Като инструмент за изпълнение на политиките, заложи в тези документи, интервенциите и мерките по програмата ще спомогнат за фокусиране на усилията за икономическото развитие чрез подобряване на резултатите и продуктивността на иновационната система, създаване на благоприятни условия за качествено развитие и устойчив растеж на предприятията и цифрова трансформация в тяхната взаимоотноообвързаност и синергия.

Основни предизвикателства пред развитието на иновациите и конкурентоспособността

Икономически, секторни и териториални различия

Основни фактори и възможности за интервенции

Развитието на иновациите и конкурентоспособността на българските предприятия е определено от три основни групи фактори, които трябва да бъдат взети под внимание при формулиране на политики в средносрочен план.

Първата група фактори са специфични за българската икономика. Те са свързани с нагласите към предприемачеството, технологичното развитие и производителността на труда, институционалната среда, и не на последно място развитието на конкурентоспособността. Тези фактори определят структурните проблеми на икономиката в дългосрочен план и осезаемото изоставане по тези направления спрямо останалите държави членки. **Преодоляването на това изоставане може да бъде подпомогнато с интервенции, стимулиращи повишаването на конкурентоспособността на българските МСП. Специален фокус на политиката трябва да бъде поставен върху стартиращите и бързоразвиващите се предприятия, достъпа до финансиране, достъпа до пазари, дигитализацията и иновациите, като се вземат предвид секторните и регионалните особености.**

Втората група фактори е свързана с глобалните процеси в сферата на цифровизацията и околната среда, и съответстващите им приоритети на Европейската политика по отношение на малките и средни предприятия в областта на дигиталната трансформация и кръговата икономика. Тази група фактори е в основата на конкурентоспособността на европейския и световния пазар в дългосрочен план. Въпреки че дигитализацията е интензивен процес, протичащ през последните десетилетия, показателите за навлизане на цифрови технологии в българската икономика все още са под средните за ЕС нива. По отношение на прехода на икономиката към устойчивост, кръгова икономика и енергийна и ресурсна ефективност, доколкото той е относително нов за българската действителност, е налице значителен потенциал за повишаване нивото на осигуряване на достъп до финансиране и прилагане на добри практики в МСП. Преодоляването на различията в тези направления е от ключово значение за устойчивото развитие на

българските предприятия – **прилагането на мерки, които да допринесат за по-бърза дигитална трансформация и преход към кръгова икономика е от съществена роля.**

Третата група фактори са свързани с влиянието на бизнес цикъла и екзогенни шокове (като Ковид-19). В краткосрочен и средносрочен план тези фактори определят нивото на търсене на вътрешните и външните пазари, и нивото на производство и инвестиции. **Те предполагат провеждане на политики в подкрепа на бизнеса, съобразени с цикличната позиция на икономиката и с негативните последици от настъпила социално-икономическа криза, както и такива, насочени към адаптиране и по-голяма устойчивост в случай на възникнали нови кризи.** При формулирането и осъществяването на такива политики, действията на държавата следва да допринасят за смекчаване и преодоляване на ефектите от дадена икономическа криза (и да не водят до допълнително утежняване на проблемите). Такива мерки в много случаи водят до незабавни, но краткосрочни макроикономически ефекти и не допринасят съществено за дългосрочното развитие на конкурентоспособността. При прилагането на такива интервенции, трябва да се имат предвид и дългосрочното решаване на структурните проблеми на икономиката.

Развитието на МСП – национални, секторни и регионални измерения

През периода 2014-2020 г. българските МСП генерираха сериозен ръст на добавената стойност от 63,8%, със средно годишно нарастване от 10,4%. Темпът на растеж на броя на МСП е по-висок от този на големите предприятия, като основният принос за това е на микропредприятията. **Налице е значителен потенциал за развитие на малките и средните предприятия по отношение на дела им в общия брой предприятия, заетостта и генерираната добавена стойност.**

През последните години се наблюдава постепенно преструктуриране на българските МСП към *високотехнологични* и *средно- към високотехнологични* производства и *услуги с интензивно използване на знания*. В периода 2008-2018 г. делът на тези предприятия се е увеличил от 15,5% на 19,8%, делът на заетите в тях лица се е увеличил от 15,7% през 2008 г. на 18,6% през 2018 г. Делът в общата добавена стойност от тези МСП обаче, е значително по-висок, като той е нараснал от 22,3% на 26,6% за същия период. В преработващата промишленост се наблюдава осезаем преход към икономически дейности със сравнително по-висока добавена стойност, което се очаква да продължи и през периода 2021–2027 г. Въпреки положителната трансформация, структурата на българската икономика все още се различава значително от тази на ЕС. Най-съществено е изоставането по отношение на *услугите с интензивно използване на знания*. **Тези различия предполагат целенасочено подпомагане на развитието на секторите във *високотехнологичните* и *средно- към високотехнологичните* производства и *услугите с интензивно използване на знания*.**

Същевременно регионалната концентрация на *високотехнологични* производства и *услуги с интензивно използване на знания* е изключително неравномерна с два ясно

очертани полюса – област София-град и останалата част от страната, която изостава по отношение на броя на заети лица, общи приходи и оборот на един служител в посочените дейности. Наблюдава се и увеличаваща се иновационна дистанция между статистическите райони. Пет от шестте български района са в групата на плахите иноватори, като единствено представянето на Югозападен район надвишава 50% от средното представяне на районите на ЕС. **Налице е потребност от целеви и интензивни интервенции за насърчаване развитието на МСП във всички останали по-слабо развити области на страната.** Отправна точка при спецификацията на тези интервенции е междуотрасловата рамка, която откроява ключовите взаимовръзки между *високо-технологичните* производства и *услугите с интензивно използване на знания* и останалите сектори в икономиката. Секторна специализация в НСМСП 2021-2027 г. (Приложение № 1 „Национални и регионални приоритетни сектори“) и приоритетните тематични области с капацитет за интелигентна специализация съгласно ИСИС 2021-2027 г. (Приложение № 2 „Национални и регионални направления на ИСИС“) определят регионалния потенциал за развитие. Новият подход предвижда да се вземе предвид това регионално измерение, с цел постигане на оптималност на инвестициите при развиването на местния икономически и иновационен потенциал .

Предизвикателствата, посочени в съответните препоръки за България и в други приложими препоръки на Съюза, адресирани до държавите членки

Доклад за България за 2020 г. на ЕК в рамките на Европейския семестър (Доклада на ЕК за 2020 г.), съдържащ оценка на напредъка в структурните реформи, предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси и резултати от задълбочените прегледи в съответствие с Регламент (ЕС) № 1176/2011 констатира следните слабости и отправя следните препоръки към България:

- Недостатъчните инвестиции са пречка пред модернизиранието на икономиката, което забавя процеса на догонване. В същото време е налице потребност от инвестиции в екологосъобразни технологии и устойчиви решения, в транспортната, енергийната и екологичната инфраструктура, в цифровизацията и в НИРД. Целевите инвестиции са необходими и за преодоляване на нарастващите регионални различия, особено в Северозападния район.
- Не е постигнат напредък по отношение на целта за интензивност на НИРД. Потенциалът на иновациите в подкрепа на производителността остава недостатъчно използван.
- Все още не съществува всеобхватна програма за кръговата икономика, въпреки че кръговата употреба на материалите е сред най-слабите в ЕС, а пред управлението на отпадъците са налице предизвикателства.
- България продължава да е най-енергоемката икономика и икономиката с най-големи емисии на парникови газове в ЕС, далеч пред останалите. Високата енергийна

интензивност на икономиката и бавният напредък в постигането на целите за енергийна ефективност оказват отрицателно въздействие върху производителността и конкурентоспособността. Съществуват възможности за значителни икономии на енергия чрез целенасочени инвестиции в индустриалния сектор, както и за увеличаване на инвестициите в инфраструктура за чиста енергия.

- В България са налице значителни регионални различия., като неравенствата на ключови показатели (като БФП на глава от населението) продължават да нарастват от 2000 г. насам.

Посочените предизвикателства са изведени и в Специфична препоръка № 3 от Специфичните препоръки на Съвета относно националната програма за реформи на България за 2019 г. (Доклада на ЕК за 2019 г.): „Да насочи икономическата политика, свързана с инвестициите, към научните изследвания и иновациите, транспорта, по-специално към неговата устойчивост, водите, отпадъците и енергийната инфраструктура и енергийната ефективност, като отчита регионалните различия и подобрява бизнес средата“.

Нетно въздействие, изводи от минал опит

През 2020 г. България се нарежда на 3-то място и над очакванията за нивото си на развитие в групата на страните с *високо-средно* ниво на доходите в *Глобалния индекс на иновациите 2020* (ГИ 2020). Известна роля за този напредък има и подкрепата от ОПИК 2014-2020. На първо място, мерките в програмата директно са насочени към редуциране на пречките пред иновациите. На второ място, ОПИК 2014-2020 г. има ясно изразен фокус на подкрепа, насочен приоритетно към МСП (над 93% от всички подкрепени субекти). По отношение на разпределението на БФП по видове бенефициенти с най-голям дял са малките (28,7%) и средните предприятия (27,0%). На трето място, спецификата на ОПИК 2014-2020 оказва влияние върху подобряването на достъпа до целево финансиране на специфични категории предприятия. Мерките по ОПИК 2014-2020 пряко въздействат върху развитието на специализирана инфраструктура, свързана с НИРД, а оттам на определени икономически дейности, генериращи продукция с висока добавена стойност.

Налице са положителни макроикономически ефекти в резултат от реализираните по ОПИК 2014-2020 г. интервенции. Съгласно оценките от модела СИБИЛА 2.0 към 30.06.2020 г. най-значително е отражението върху частните инвестиции, които са с 2.1% повече, отколкото са щели да бъдат без тези интервенции („Фондовете на ЕС в България: Оценка на макроикономическите ефекти от изпълнението на програмите, съфинансирани със средства от ЕС“, МФ, септември 2020 г.). Положително въздействие от ОПИК има и върху реалния БВП и заетостта, частното потребление, вноса, износа и бюджетния баланс. В дългосрочен план се очаква да бъдат наблюдавани и последващи ефекти, свързани с подобрените конкурентни позиции на българския бизнес. По този начин ОПИК подпомага постигането на заложените цели за растеж и заетост на ЕС.

Изводи от периода 2014-2020 г. по отношение на преодоляване на регионални и икономически различия:

Ефектът от прилагания подход за регионална приоритизация на проектите по ОПИК 2014-2020 г. не е толкова осезаем по отношение на намаляването на регионалните дисбаланси. Този подход следва да бъде променен, така че да отразява в по-голяма степен местните нужди и потенциал за развитие. Основа за нова регионална спецификация е заложена в двата стратегически документа, съгласно които ще бъде организирана подкрепата в рамките на ПК ИП 2021-2027 г., а именно: Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 и Националната стратегия за МСП 2021-2027.

Целенасочената подкрепа по приоритетни икономически дейности съгласно НСПМСП 2021-2027 следва да бъде запазена с цел подобряване на конкурентоспособността на МСП в тези сектори. Същевременно е необходимо да бъдат съобразени спецификите на икономическото развитие на регионално ниво NUTS 3 – в много области няма достатъчно добре развити сектори от високо и средно високо-технологичното производство и интензивните на знания услуги. Поради това новият подход при подкрепата за МСП предвижда да се вземе предвид специфичния регионален потенциал за развитие на такива сектори, като подкрепата целенасочено стимулира развиването на този регионален потенциал. Средносрочният и дългосрочният очакван ефект от тази подкрепа е постепенно намаляване на регионалните дисбаланси.

Ще продължи и фокусирането на интервенциите в областта на иновациите съобразно преобладаващия иновационен потенциал (тематични области на ИСИС) като за периода 21-27 обхватът на стратегията ще се разшири, но ще се стесни фокусът на съществуващите приоритетни тематични области чрез прецизиране на техните подобласти, включително за отделните региони (NUTS 3). Създава се нова тематична приоритетна област “Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика”, която става приоритетна област за цялата страна. Тематична област “Мехатроника” се отделя като самостоятелна тематична област. Регионалната специализация, заложена в проекта на ИСИС 2021-2027 г., основа за приоритизиране на подкрепата на иновациите в предприятията ще бъде на ниво NUTS 3 с две водещи тематични области.

Необходимо е продължаване на подкрепата и надграждане на постигнатите резултати по отношение на:

- повишаване на иновационния потенциал на малките и средните предприятия, в приоритетните тематични области на ИСИС, вкл. и на регионално ниво.
- Подкрепа за предприемачество и инвестиции в предприятия съгласно фазите им на растеж и нивото на технологично развитие;
- Насърчаване на дигиталната трансформация на МСП;

- По-интензивно насърчаване на интернационализацията и развитие на бизнес средата;
- Засилване на подкрепата за енергийна и ресурсна ефективност и преминаване от традиционна към кръгова икономика и подкрепа на зелени иновации и технологии.

Списъкът с приоритетни икономически дейности (Приложение № 1 „Национални и регионални приоритетни сектори“) следва да може да бъде разширяван и актуализиран с оглед на вземането под внимание на екзогенни шокове, за да бъде осигурявана навременна подкрепа за сектори, чието оцеляване е силно застрашено в резултат на настъпила криза.

Настъпилата през настоящия програмен период COVID-19 криза ясно очерта нуждата от по-голяма гъвкавост на подкрепата към МСП, която да позволява предвиждане и прилагане на мерки в условия на криза. Фокусът и обхватът на извънредни интервенции в условия на криза следва да могат да бъдат структурирани в спешен порядък според спецификата на конкретната криза.

Инвестиционни потребности – пазарна неефективност, идентифицирани нужди и дейности, имащи за цел да отговорят на потребностите

По отношение на Цел на политиката (ЦП) 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“

Иновации

Според Европейския иновационен индекс за 2019 г. България остава на предпоследно място в ЕС-28 и продължава да бъде скромен иноватор. Макар иновационното представяне на нашата страна в последните 7 години да се подобрява, преминаването в групата на умерените иноватори изисква неговото ускоряване.

Справочникът към Законодателния акт за малкия бизнес в Европа (SBA) за 2019 г. също показва, че българските МСП изостават съществено от европейските по отношение на внедряването на иновации в процесите, маркетинга и организационната структура, независимо дали става въпрос за вътрешнофирмени иновации или иновации в сътрудничество с други предприятия. Според Проучване на инвестициите за 2019 г. на ЕИБ само 22% от МСП твърдят, че извършват някаква форма на иновационна дейност и едва 10% са активни иноватори. Определените от тях средства за нематериални активи като НИРД и дейности, свързани със софтуер, данни, ИТ и уебсайтове, са значително по-ниски от тези в ЕС. Една от основните пречки пред иновационната дейност на МСП е липсата на развит иновационен капацитет на ниво предприятие, особено при по-малките предприятия. Ограничените възможности за вътрешно финансиране на иновационни дейности и наемане на изследователи води до своеобразна изолация на българските МСП от актуалното знание в науката и бизнеса, в т.ч. информация за използването на съвременни технологии в НИРД, разработването и внедряването на цифрови решения и изкуствен интелект в бизнеса и т.н. Това от своя страна ограничава разработването на

нови модерни продукти и услуги в средносрочен и дългосрочен план, които да бъдат конкурентни на европейския и световния пазар. Необходима е подкрепа за развиване на иновационния капацитет на ниво предприятия в приоритетните тематични области на интелигентна специализация – внедряването на цифрови решения в подкрепа на НИРД, изграждане на изследователски екипи, осигуряване на достъп до релевантна за иновационния процес информация и знание, стимулиране осъществяването на вътрешни за предприятията НИРД, увеличаване дела на разработени и внедрени продуктови и процесови иновации в предприятията, подкрепа за заявяване и защита на индустриална собственост, в т.ч. патенти, полезни модели, търговски марки, дизайн. и т.н.

Приоритет 1 „Иновации и растеж“ на ПКПП 2021-2027 адресира идентифицираните нужди чрез предвидените интервенции в съответствие със СЦ 1 „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“ по ЦП 1, които имат за цел повишаване на иновационната активност на предприятията при отчитане на регионалните различия и съобразяване с наличния потенциал в отделните райони на страната.

Дигитализация

През изминалото десетилетие се наблюдава цялостно подобрене на използването на ИКТ от страна на МСП (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.). През последните години в страната се появява постепенно развиваща се екосистема от цифрови и технологични предприемачи. Към началото на 2020 г. обаче едва 13,7% от предприятията се характеризират с висока или много висока степен на дейности, свързани с ИКТ, като по-малките от тях запазват сравнително по-ниска степен на използване на ИКТ в сравнение с по-големите. Съгласно данни от Индекса за цифрова икономика и общество (DESI) през 2019 г. България е най-слабо развитата държава членка на ЕС в областта на цифровото представяне и цифровата конкурентоспособност. Най-голямото изоставане се отнася до интеграцията на цифровите технологии, за които не се отчита почти никакъв напредък през последните години. Навлизането на цифровите технологии в предприятията е бавно, а инвестициите в цифровизацията са ограничени. Сред основните пречки пред бизнеса при внедряването на ИКТ са недостатъчното добро разбиране за същността и ползите от новите технологии, липсата на доверие у предприемачите в цифровата икономика, опасенията им относно сигурността и поверителността, както и ограничения финансов ресурс. **Налице е потребност от насърчаване на стремежа за внедряване на технологии от ИНДУСТРИЯ 4.0, осигуряване на финансов ресурс за внедряване на цифрови решения (в т.ч. решения, свързани със сигурността и поверителността на информацията), повишаване на осведомеността на предприемачите за ползите от внедряване на такъв тип технологии.**

Настъпилата COVID-19 криза очерта потребност от интензивно насърчаване на дигитализацията по отношение на внедряването на цифрови решения с цел

преструктуриране на работните процеси/потоци с оглед подготовка на предприятията за преодоляване на последствията/постигане на по-голяма устойчивост и адаптивност при възникване на кризи. В този смисъл дигитализацията на МСП се явява и превантивна мярка в посока постигане на по-голяма устойчивост в условия на кризи чрез осигуряване на възможност за работа от разстояние, онлайн търговия и т.н.

В рамките на Специфична цел 2 „Усвояване на ползите от цифровизация на гражданите, дружествата и правителствата“ на Приоритет 1 на ПКИП 2021-2027 г. предвидените интервенции ще се фокусират върху постигането на успешна цифрова/дигитална трансформация на българските предприятия в контекста на Индустрия 4.0, въвеждане на цифрови решения и програми, вкл. по отношение на киберсигурност и поверителност на данните в МСП. Нуждата от дигитализация има и COVID обвързаност, затова в рамките на специфичната цел, ще се осигурява подкрепа за внедряване на цифрови технологии за подпомагане преструктурирането на работните процеси/потоци с оглед подготовка на предприятията за преодоляване на последствията/постигане на по-голяма устойчивост и адаптивност при възникване на кризи (здравни, финансови, икономически). С цел насоченост на интервенциите и предоставяне на подкрепа съобразно наличните нужди и потенциал за използване на ИКТ технологиите от предприятията по тази специфична цел се предвижда и създаването на система за измерване нивото на цифрова трансформация на предприятията.

Конкурентоспособност

Съгласно общите констатации за дисбалансите, рисковете и проблемите, изведени в Доклада на ЕК за България за 2019 г. в рамките на Европейския семестър, достъпът до финансиране за МСП в България съответства на средната за ЕС стойност. През последното десетилетие достъпът до финансиране се подобрява (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.), но независимо от това, към началото на 2020 г. едно от всеки четири МСП изпитва затруднения в това отношение. Обичайната пречка в случая е размерът на предприятието. От банкови заеми за инвестиции и оборотен капитал са се възползвали много малко микропредприятия (под 20%), като вместо това са предпочели използване на средства на собствениците или самофинансиране (61,3%) и заеми от роднини и приятели (24,7%). Част от проблема се състои в липсата на достатъчно обезпечение или на регистрирана кредитна история. Създаването и поддържането на гаранционни фондове и свързаните с тях инструменти, осигуряването на микрофинансиране и подобряване на достъпа до информация за възможностите за финансиране са от решаващо значение за развитие на МСП.

За периода 2011-2020 г. се наблюдава цялостно подобрене на достъпа до финансиране във всички български региони на ниво NUTS 2 (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.). През 2020 г. с най-лош достъп до финансиране е Северозападен район, следван от Югоизточен и Северен централен

регион. В тези региони преобладават семейни предприятия от нискотехнологичните сектори, както и предприятия от творческите индустрии и занаятите (предимно микропредприятия), които се нуждаят от малка по размер безвъзмездна финансова помощ между 30 000 - 50 000 лв. и/или микрокредитиране с цел инвестиране в модерно оборудване, машини и съоръжения. Необходимо е прилагане на регионален и специфичен подход за преодоляване на неравенството в достъпа до финансиране.

Съгласно Доклада на ЕК за България за 2019 г. фондовете за дялово участие, избрани от Европейския инвестиционен фонд през 2007—2013 г., са дали тласък на екосистемата на стартиращите предприятия в София, особено в сектора на ИКТ. Финансирането чрез рисков капитал и бизнес ангели все още е ограничено. Малкият размер на пазара е известна пречка за привличането на големи капиталови инвеститори, затова публичното подпомагане играе решаваща роля. Налице е потребност от по-добър достъп до финансиране чрез рисков капитал.

През последното десетилетие са наблюдава осезаем ръст на българския износ в рамките на икономически дейности, свързани с промишлеността и услугите. Износът на стоки и услуги нараства със 144,9% през периода 2009-2018 г. вследствие на развитието на конкурентоспособността на българските фирми и положителните икономически тенденции. Делът на МСП с много ниско ниво на интернационализация спада от 94,5% през 2011 г. на 66,9% през 2020 г. (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.). Към началото на 2020 г. 26,0% от МСП в страната изнасят, а 26,2% внасят стоки и услуги. Износът и нивото на интернационализация на по-малките предприятия са значително по-ниски в сравнение с тези на по-големите. Налице е потребност от мерки в подкрепа на износа, вкл. предоставяне на подходяща и актуална информация за външни пазари, подкрепа за участие в международни търговски събития, създаване на специализирани уеб портали и насърчаване на електронната търговия сред по-малките предприятия (вкл. мерки за повишаване качеството и сигурността на услугите за електронна търговия). Въпреки напредъка след приемането на Акта за малкия бизнес кумулативното въздействие на регулирането остава основен проблем за МСП, както на ниво ЕС (СОМ(2020) 103), така и на национално ниво (Анализ за целите на НСМСП 2021-2027 г.). МСП не са информирани или трудно отсяват съществена информация, която би им дала възможност да развият и разширят своя бизнес.

Подходът за повишаване на конкурентоспособността по отношение на достъпа до финансиране и интернационализацията е предвидено да бъде насочен към усъвършенстване на инструментите и задълбочаване на подкрепата за отстояване на постигнатите резултати. Подкрепата към МСП чрез традиционно прилагани и към този момент инструменти е предвидено да се запази, включително и по отношение на приоритетните сектори. В същото време ще бъде увеличено самоучастието с цел висока устойчивост на помощта от една страна, а от друга страна – ще бъде подобрен достъпът до пазари и подобрено нивото на информираност на МСП посредством предоставяне на „услуги на едно гише“ чрез консултации, обучения, информация,

участие във форуми, изложения и други търговски събития. В същото време, ще бъде прилаган и регионален подход при предоставянето на подкрепата, като тя се фокусира върху предприятията от Североизточен, Северен централен и Югозападен район за планиране, където се наблюдава спад в индекса на интернационализация. Допълнителна подкрепа е необходима и по отношение на технологичната трансформация и цифровизация на търговията, особено със страни извън ЕС.

Идентифицираните потребности ще бъдат адресирани чрез предвидените интервенции в рамките на Специфична цел 3 „Засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции“ на Приоритет 1 на ПК ИП 2021-2027 г.

Предприемачество

В последните години се наблюдава тенденция на постепенно подобряване в обществените нагласи към предприемачеството, но нивото на собствените възприятия и намеренията за предприемачество в страната остава относително ниско (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.). Към 2019 г. България отчита най-нисък дял в ЕС на пълнолетни лица, които възнамеряват да започнат бизнес в рамките на 3 години. Ролята на индустриалните клъстери в България все още не е съществена, което се дължи на неразбиране на техните основни характеристики и цел като иновативни организационни мрежи, и на пропуски в институционалната рамка и механизмите, свързани с тяхното регистриране, функциониране и наблюдение. Българската предприемаческа екосистема се характеризира с неравномерно развитие в отделните райони. **Всичко това обуславя целева политика в подкрепа на предприемаческата екосистема и развиването на предприемачеството (новостартиращ бизнес в приоритетни сектори, семеен бизнес, бързоразвиващи се МСП и т.н.).**

Подкрепата за стартиращите предприятия е предвидено да бъде насочена приоритетно за създаването на нови предприятия в областта на високотехнологичните и средно високотехнологичните производства, както и в интензивните на знания услуги. По отношение на предприятията от творческите индустрии и занаятите, които спадат към иновативните и интензивни на знания услуги, и които се отнасят към групата на стартиращите предприятия, е идентифицирана необходимост от финансиране (до 200 000 лв.) с цел разрастване на производство, асортимент, маркетинг, реализация на международните пазари.

По отношение на Цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа“

Кръгова икономика – енергийна и ресурсна ефективност

Според наскоро приетия Зелен пакт (2019 г.) постигането на неутралност по отношение на климата и на кръгова икономика изисква пълна мобилизация на промишлеността, вкл. МСП. Преходът към кръгова икономика е възможност за въвеждане на устойчиви и

създаващи работни места дейности в МСП, които са в полза на обществото и околната среда.

Постигнатите резултати към момента от българските предприятия по отношение на управлението на отпадъците не са оптимални и потенциалът на новите бизнес модели на кръговата икономика не са използвани. Само 10,1% от МСП считат, че рециклирането е част от техния производствен процес, а 12,1% от МСП са изправени пред предизвикателства при изпълнението на изискванията, свързани с класификацията, събирането и третирането на отпадъците. (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.). **Налице е потребност от информация, допълнителна подкрепа и насоки за модернизация по отношение на управлението на отпадъците.**

Много малка част от предприемачите са информирани за възможностите и имат готовност за развиване на кръгови бизнес модели. Кръговото (вторично) използване на материали в България е било 4,3% през 2016 г., което е значително по-ниско от средното за ЕС-28 - 11,7% (Евростат). Делът на МСП, които са се възползвали от мерки за обществена подкрепа за производството на зелени продукти, се е увеличил с 9% през 2014-2018 г. Независимо от това, делът на МСП, които предлагат зелени продукти или услуги, е под средното за ЕС. Делът на предприятията, предлагащи зелени продукти и услуги е 9,5% и почти толкова (9,0%) планират да пуснат на пазара такива (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.). **Налице е потребност от повишаване на информираността на предприемачите за възможностите и ползите от развиване на кръгови бизнес модели и подкрепа за стартиране на производство на зелени продукти и услуги.**

Инвестиционните нужди в областта на енергетиката и климата остават значителни – България е все още най-енергоемката икономика в ЕС, а неефективното използване на енергията затруднява конкурентоспособността на българските МСП. България изостава в напредъка си към индикативната си национална цел за енергийна ефективност за 2020 г. През 2018 г. България беше извън целта с приблизително 8% по отношение на потреблението на първична енергия и с 11% по отношение на крайното потребление на енергия, като и двете пропуски се увеличиха спрямо нивата от 2016 г. Само 33,4% от МСП имат политика за енергийна ефективност (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.). България остава икономиката с най-големи емисии на парникови газове в ЕС. През 2016 г. интензивността на парниковите газове в българската икономика е била 4,3 пъти по-висока от средната за ЕС (ЕС 2017). Само 6,5% от българските предприятия използват зелена енергия в производствените си процеси (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.). **Налице е съществена потребност от продължаване на подкрепата на МСП с цел постигане на по-добра енергийна и ресурсна ефективност.**

На идентифицираните потребности от инвестиции в иновации в областта на чистите технологии и кръговата икономика, приспособяване на промишлените бази, кръговост и

устойчивост при набавянето, използването и третирането на суровини, подкрепа за създаване на партньорства между предприятия за постигане на промишлена симбиоза, както и създаване на браншови платформи за обмяна на добри практики, **ще бъде отговорено чрез предвидените интервенции в цел на политика 2, свързани със СЦ 2 „Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове“ и СЦ 6 „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“.** Фокус при изпълнение на мерките ще бъде подкрепата за разработване и внедряване на иновации в областта на кръговата икономика – разработването и въвеждането на иновативни продукти, процеси и бизнес модели, ориентирани към трайно намаляване на ресурсната интензивност в промишлеността.

Научени уроци от прилагането на подхода ВОМР в периода 2014-2020 г.:

Вследствие на многофондовото прилагане на подхода ВОМР през програмния период 2014-2020 г., което по ОПИК се отчита като успешно, се създава и развива местен административен капацитет за изпълнение на стратегиите за местно развитие, оживяват се местните общности на територията на една или повече съседни общини, основани на обща идентичност и характеристики (традиции, култура, икономика и др.), подпомагат се проекти по различни, идентифицирани в стратегиите мерки, които водят до заетост и задържат хората в родните им места. Изпълнението на стратегиите за местно развитие дава множество ползи за местното население на съответната територия, като осигуряване на подкрепа на малкия бизнес чрез МСП на територията, създаване на по-добри икономически, социални и екологични условия за живот в малките населени места. По този начин и при дългосрочно целенасочено подпомагане би могло да се постигне задържане на местното население и неутрализиране на процесите на депопулация на малките населени места на територията на страната. Опитът от прилагането на подхода ВОМР досега показва, че такъв процес е възможен, но резултатите не бива да се очакват в краткосрочен план. На основа на натрупания опит може да се заключи, че през периода 2021-2027 г. следва да се разработи концепция за нова организация на прилагането на подхода ВОМР при многофондово финансиране, с опростени правила и процедури с цел ускоряване на целия процес на планиране, изпълнение и отчитане на и повишаване на ефективността на целия процес.

През новия програмен период подходът ВОМР ще се прилага на териториален принцип на подрегионално ниво – ниво община, част от община или група от съседни общини, с обхват на населението между 10 000 и 150 000 жители. Подходът ще се прилага на територията на цялата страна (включително селските райони и териториите със специфични характеристики, определени в Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г.) с изключение на градовете с население над 30 000 жители. Успехът на подхода ВОМР е свързан с осигуряването на добра координация с прилагането на подхода за Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), който ще се изпълнява на ниво NUTS 2. Реализацията на двата териториални подхода ще се извършва

при осигурена допълняемост, допринасяйки за комплексното развитие на териториите, на които те се прилагат.

Научени уроци от периода 2014-2020 г. по отношение на административен капацитет и административна тежест:

През последните години сред основните предизвикателства при изграждането на административен капацитет бяха недостигът на човешки ресурси с необходимото ниво на компетентност, сравнително високата степен на текучество на служителите, липсата на достатъчно време за провеждане на обучения, както и липсата на достатъчни стимули за служителите. Към края на програмния период 2014-2020 г. по-голямата част от тези предизвикателства в голяма степен са преодолени. **През новия програмен период следва да бъдат продължени следните дейности, стартирали през програмния период 2014-2020 г.:**

- Цифровизация на дейността на УО;
- Опростяване на правилата и изискванията по отношение на част от проектите по конкретни процедури с нисък размер на безвъзмездната помощ;
- Изготвяне на регулярни анализи на данните и превръщането на големите бази от данни в управленски ресурси;
- Повишаване на уменията за обработване и анализ на данни на служителите на УО;
- Регулярно и навременното осигуряване на специфична експертиза на необходимото ниво, която да подпомага дейността на УО;
- Търсене на диалог и постигане на консенсус сред максимално широк кръг партньори.

За целта, свързана с растежа и заетостта:

Таблица 1		
Цел на политиката	Специфична цел или специален приоритет *	Обосновка (резюме) [2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет]
Цел 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“	<i>СЦ (i) засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии</i>	<ul style="list-style-type: none">- Според Европейския иновационен индекс за 2019 г. България остава на предпоследно място в ЕС-28 и продължава да бъде скромнен иноватор- Справочникът към Законодателния акт за малкия бизнес в Европа (SBA) за 2019 г. също показва, че българските МСП изостават съществено от европейските по отношение на внедряването на иновации в процесите, маркетинга и организационната структура, независимо дали става въпрос за вътрешнофирмени иновации или иновации в сътрудничество с други предприятия

		<ul style="list-style-type: none"> - Макар иновационното представяне на нашата страна в последните 7 години да се подобрява, преминаването в групата на умерените иноватори изисква неговото ускоряване - Според Проучване на инвестициите за 2019 г. на ЕИБ само 22% от МСП твърдят, че извършват някаква форма на иновационна дейност и едва 10% са активни иноватори - Необходима е подкрепа за развиване на иновационния капацитет на ниво предприятия в приоритетните тематични области на интелигентна специализация – внедряването на цифрови решения в подкрепа на НИРД, изграждане на изследователски екипи, осигуряване на достъп до релевантна за иновационния процес информация и знание, стимулиране осъществяването на вътрешни за предприятията НИРД, увеличаване дялът на разработени и внедрени продуктови и процесови иновации в предприятията, подкрепа за заявяване и защита на индустриална собственост, в т.ч. патенти, полезни модели, търговски марки, дизайн. и т.н.
<p>Цел 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“</p>	<p><i>СЦ (ii) Усвояване на ползите от цифровизацията на гражданите, дружествата и правителствата</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - През изминалото десетилетие се наблюдава цялостно подобрене на използването на ИКТ от страна на МСП (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.); - Към началото на 2020 г., едва 13,7% от предприятията се характеризират с висока или много висока степен на дейности, свързани с ИКТ, като по-малките от тях запазват сравнително по-ниска степен на използване на ИКТ в сравнение с по-големите; - Съгласно данни от Индекса за цифрова икономика и общество (DESI) през 2019 г. България е най-слабо развитата държава членка на ЕС в областта на цифровото представяне и цифровата конкурентоспособност.; - На последно място в ЕС по Индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI), като средна интензивност на цифровизиране на предприятия е едва 12%; - Най-голямото изоставане се отнася до интеграцията на цифровите технологии, за които не се отчита почти никакъв напредък през последните години; - Основните пречки пред бизнеса при внедряването на ИКТ са свързани с недостатъчни цифрови и технологични умения, недостатъчно добро разбиране за същността и ползите от новите технологии, липса на доверие в цифровата

		<p>икономика и опасения, свързани със сигурността и поверителността, както и ограничения финансов ресурс</p> <ul style="list-style-type: none"> - Налице е потребност от повишаване на осведомеността на предприемачите, осигуряване на финансов ресурс за внедряване на технологии от Индустрия 4.0, подкрепа за инвестиции, насочени към въвеждане на цифрови технологии, софтуер, решения за електронна търговия цифрови решения и обучения на служителите, в т.ч. решения, свързани със сигурността и поверителността на информацията и др.
<p>Цел 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“</p>	<p><i>СЦ 3 (iii) засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Към 2019 г. България отчита най-нисък дял в ЕС на пълнолетни лица, които възнамеряват да започнат бизнес в рамките на 3 години - Българската предприемаческа екосистема се характеризира с неравномерно развитие в отделните райони. - Износът на стоки и услуги нараства със 144,9% през периода 2009-2018 г. вследствие на развитието на конкурентоспособността на българските фирми и положителните икономически тенденции - Делът на МСП с много ниско ниво на интернационализация спада от 94,5% през 2011 г. на 66,9% през 2020 г. (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.). - Въпреки напредъка след приемането на Акта за малкия бизнес кумулативното въздействие на регулирането остава основен проблем за МСП, както на ниво ЕС (СОМ(2020) 103), така и на национално ниво (Анализ за целите на НСМСП 2021-2027 г.). МСП не са информирани или трудно отсяват съществена информация, която би им дала възможност да развият и разширят своя бизнес - Съгласно общите констатации за дисбалансите, рисковете и проблемите, изведени в Доклада на ЕК за България за 2019 г. в рамките на Европейския семестър, достъпът до финансиране за МСП в България съответства на средната за ЕС стойност. - През последното десетилетие достъпът до финансиране се подобрява (Анализ на състоянието на МСП, извършен за целите на НСМСП 2021-2027 г.), но независимо от това, към началото на 2020 г. едно от всеки четири МСП изпитва затруднения в това отношение. - Налице е потребност от подкрепа на износа, вкл. предоставяне на подходяща и актуална

		<p>информация за външни пазари, подкрепа за участие в международни търговски събития, създаване на специализирани уеб портали и насърчаване на електронната търговия сред по-малките предприятия (вкл. мерки за повишаване качеството и сигурността на услугите за електронна търговия), развитие на предприемаческата екосистема и подобряване на бизнес средата, чрез предоставяне на консултации, обучения и информация за достъп до пазари и др. в полза на МСП на принципа „обслужване на едно гише“.</p>
<p>Цел 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа“</p>	<p><i>СЦ 1 (i) насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - 3,1 % изменение в нивата на парникови газове извън обхвата на ЕСТЕ спрямо -10,2 % средно за ЕС (Евростат). - Намаляване на крайното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 - 31.67% (цел към 2030 г.). - Крайно потребление на енергия към 2030 г. - 10 318 ktоe . - Национална цел за дял на енергия от ВИ в брутното крайно потребление на енергия до 2030 г. - 27.09% . - Дял на електрическа енергия от ВИ в брутното крайно потребление на електрическа енергия до 2030 г. - 30.33% - Дял на топлинната енергия и енергията за охлаждане от ВИ в брутното крайно потребление на топлинната енергия и енергията за охлаждане до 2030 г. - 42.60% . - Принос към изпълнението на специфична препоръка 3 на Съвета за 2019 г.
<p>Цел 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа“</p>	<p><i>СЦ 6 (vi) насърчаване на прехода към кръгова икономика</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ниска ресурсна производителност: 0,4 евро/кг спрямо 2,2,евро/кг средно за ЕС (Евростат). - 12,1% от МСП са изправени пред предизвикателства при прилагането на изискванията, свързани с класификацията, събирането и третирането на отпадъците (съгласно проучване, направено за целите на НСМСП 2021-2027). - Налице е необходимост от повишаване на информираността на предприемачите за възможностите за и ползите от развиване на кръгови бизнес модели, създаване на възможности за обмяна на добри практики - Принос към изпълнението на специфична препоръка 3 на Съвета за 2019 г.

* Специален приоритет според ЕСФ+ Регламент.

2. Приоритети, различни от техническа помощ

Позоваване: Член 17, параграф 2 и член 17, параграф 3, буква в)

Таблица 1 Т: Структура на програмата*

Идентификационен код	Наименование[300]	Техническа помощ	Основа за изчисление	Фонд	Категория на подпомагания регион	Избрана специфична цел
1	Приоритет 1 „Иновации и растеж“	Не		ЕФРР	Повече	СЦ 1 (i) засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии СЦ 2 (ii) усвояване на ползите от цифровизация на гражданите, дружествата и правителствата СЦ 3 (iii) засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции.
					Преход	
					По-слабо развити региони	
					Най-отдалечени и слабо населени региони	
2	Приоритет 2 „Кръгова икономика“	Не		ЕФРР	Повече	СЦ 1 (i) насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове СЦ 6 (vi) насърчаване на прехода към кръгова икономика
					Преход	
					По-слабо развити региони	
					Най-отдалечени региони	
3	Приоритет „Техническа помощ“			ЕФРР		Н/П

* Информацията в тази таблица ще служи като техническа основа за предварително попълване на други полета и таблици в образеца в електронен вид. Не е приложимо към ЕФМДР.

2.1 ПРИОРИТЕТ 1 „Иновации и растеж“ [300] (повтаря се за всеки приоритет)

ПРИОРИТЕТ 1 „Иновации и растеж“

☒ Това е приоритет, насочен към съответните специфични за всяка държава препоръки
☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☒ Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐ Това е приоритет, насочен към материални лишения**

* Таблица, приложима за приоритетите на ЕСФ +.

** Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.2

2.1.1. Специфична цел² „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000]

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности, свързани с повишаване на иновационната и инвестиционна активност на предприятията, както следва:

- Подкрепа за разработване на вътрешни за предприятията иновации;
- Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията;
- Интернационализация на иновационния процес в предприятията чрез привличане на чуждестранни изследователи в процеса по разработване на иновации, с фокус върху предприятията в етап на растеж.
- Подкрепа за създаване на иновативни стартиращи предприятия, приоритетно с основна дейност във високотехнологичните или средно-високо технологичните сектори на преработващата промишленост и интензивните на знание услуги.
- Подкрепа за заявяване и защита на индустриална собственост в предприятията.

Подкрепата ще бъде организирана в съответствие с областите на интелигентна специализация, определени в ИСИС 2021-2027 г. и съобразно регионалните измерения на Стратегията. Приоритетни за финансиране на регионално ниво (NUTS 3) ще бъдат изведените тематични области, посочени в ИСИС 2021-2027 г., които имат доказан научен и фирмен капацитет в съответната област на интелигентна специализация и доказана активност в програмен период 2014-2020.

Изключени от обхвата на подкрепа с безвъзмездни средства по настоящата специфична цел са проекти в приоритетното направление на ИСИС 21-27 “Чисти

² С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ +.

технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика”, като същите ще бъдат изпълнявани в рамките на Приоритет 2, СЦ 6 „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“.

Приоритет ще се дава на предприятия, осъществяващи дейности, които са част от Стратегическите вериги на стойността на ЕС (Strategic Value chains): Чисти, свързани и автономни превозни средства; Интелигентно здраве; Индустриален Интернет на нещата; Кибер защита.

Синергия и допълняемост:

Цялостната подкрепа, свързана с изграждането и развитието на национална научно-изследователска и иновационна екосистема, създаването на устойчиви партньорства между научните, университетски и иновационни звена и бизнеса, както и ускоряването на процесите на трансфер на технологии и комерсиализация на резултатите от научните изследвания, вкл. подкрепа за иновативни стартиращи предприятия (предприятия с високи разходи за НИРД) са във фокуса на подкрепа на Програмата за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация (ПНИИДИТ).

Допълняемост между двете програми по отношение на интервенциите за защита правата по индустриална собственост се постига, като ПНИИДИТ интервенира на едно по-високо ниво в посока осъществяване на кампании и инициативи за популяризиране на ползите от защита на интелектуалната собственост като цяло и задаване на общи насоки към предприятията/изследователите по отношение на стъпките, свързани с процеса по защита правата по интелектуалната собственост, докато ПКПП осигурява подкрепа и съдействие за практическо реализиране на процеса по защита на правата по индустриална собственост на ниво отделно предприятие.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи по тази специфична цел са:

Предприятия (основно МСП), както и индустриални паркове.

Предвид факта, че подкрепата за големи предприятия през програмен период 2021-2027 все още не е еднозначно регламентирана, повече информация по темата ще бъде включена на последващ етап от разработването на програмата.

Действия, гарантиращи равенство, приобщаване и не-дискриминация – член 17(3)(d)(iii)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложен в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

По тази специфична цел иновационният капацитет на предприятията е предвидено да се насърчава и в рамките на индустриалните паркове, които са важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии и подкрепата за предприятия в областите на интелигентната специализация. В тази връзка ще се реализира целенасочена подкрепа чрез финансов инструмент за повишаване иновационния капацитет на предприятията в индустриалните паркове и извън тях. Предвидено е тази подкрепа да бъде осъществявана чрез подхода ИТИ. Финансовият инструмент е включен в точка „Планирано използване на финансовите инструменти“.

Създаването на индустриалните паркове на регионален принцип ги прави подходящи за прилагане на подхода ИТИ – интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия.

Подобен вид подкрепа за предприятията в рамките на индустриалните паркове ще бъде предпоставка за:

- създаване на подходяща среда за разработване на продукти с висока добавена стойност от страна на предприятията в областите на интелигентна специализация;
- осигуряване на възможност за привличане на StartUp компании и/или за разширение на предприятия в сектори с висока добавена стойност;
- осигуряване на възможност за клъстеризиране на бизнеса чрез концентриране в индустриалните зони на дейността на различни и/или взаимосвързани производства в една локация;
- Развитие на местната икономика съобразно местните нужди и потенциал за развитие.

Мерките за изграждане и развитие на индустриални паркове са координирани с ПНИИДИТ, като тя се съсредоточава приоритетно върху подкрепата на ключови научни и иновационни инфраструктури в рамките на индустриалните паркове и подкрепа на сътрудничества на научните звена с иновационни клъстери като носител на отворен тип иновационен модел докато ПКИП осигурява подкрепа на ниво предприятия.

Подкрепа за иновации в предприятията е планирано да бъде предоставяна и чрез подхода WOMP. Проектите в изпълнение на подхода WOMP ще се реализират въз основа на интегрирани стратегии за местно развитие, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на

максимален ефект върху съответната територия. Доколкото е налице значителна нужда от повишаване на иновационната активност на предприятията на местно ниво чрез изпълнението на подобен вид проекти в рамките на подхода BOMP ще се създадат условия за въвеждане на интелигентни и ориентирани към новите технологии предприятия. Посоченото е предпоставка за развитие, растеж и генериране на заетост сред местните общности.

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Предвидените интервенции отговарят и са в съответствие със следните стратегически приоритети и цели, заложен в Стратегията на ЕС за Дунавския регион (EUSDR) за периода 2021-2027: „Общество, базирано на знанието“ и „Конкурентоспособност на предприятията“.

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Предложените форми на финансиране чрез финансови инструменти са предварителни и се основават на опита от програмите ОПРКБИ 2007-2013, ОПИК 2014-2020, ОПИМСП 2014-2020, както и от изпълнението на инвестиционната стратегия за рециклирания ресурс от Инициативата JEREMIE.

Достъпът до финансови ресурси е основен фактор за изграждането и развитието на иновационната екосистема. Подпомагането на предприятията във всички етапи на развитието им стартиране, разрастване и растеж за преодоляване на проблемите с недостига от финансиране за превръщането на научните разработки в пазарно приложими продукти, процеси и технологии, за иновации и права по интелектуална собственост ще се осъществява чрез дялови и/или квазидялови инвестиции като форма на финансиране. Планирано е изпълнението на два инструмента – фонд „Иновации в предприятията“ и дългов инструмент за рисковото финансиране.

Планира се подкрепата за интегрирани териториални инвестиции по тази специфична цел да се изпълнява чрез дългови инструменти. Подкрепата е насочена към жизнеспособни инвестиции в предприятията, в индустриалните паркове или извън тях, в съответствие със Стратегията за териториално развитие на района.

В рамките на Приоритет 1 финансовите инструменти по СЦ1 може да бъдат комбинирани с финансовите инструменти по СЦ3.

Предвижда се също комбинирано финансиране между финансови инструменти и безвъзмездна финансова, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции.

Подкрепата с финансови инструменти, както и комбинацията с БФП ще се предоставя приоритетно за финансово жизнеспособни инвестиции.

В процес на разработване е предварителната оценка за ФИ за периода 2021-2027 г., която може да внесе промени по видовете финансиране, типове инструменти, фокус и размер. Предварителната оценка за прилагане на ФИ ще спомогне и за определянето на индикатори и целеви стойности, свързани с подкрепата чрез ФИ.

2.1.1.2 Показатели³

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		606
1	(i)	ЕФРР	Преход	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		167
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		577
1	(i)	ЕФРР	Преход	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		144
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		29
1	(i)	ЕФРР	Преход	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		23
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO05	Подкрепени нови предприятия	предприятия		8
1	(i)	ЕФРР	Преход	RCO05	Подкрепени нови предприятия	предприятия		8

Таблица 3: Показатели за резултатите

³ Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментар и [200]
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RC RO 3	МСП, въвеждащи продуктова или процесова иновация	Предприятия			404		
1	(i)	ЕФРР	Преход	RC RO 3	МСП, въвеждащи продуктова или процесова иновация	предприятия			101		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RC RO 4	МСП, въвеждащи организационна или маркетингова иновация	Предприятия			173		
1	(i)	ЕФРР	Преход	RC RO 4	МСП, въвеждащи организационна или маркетингова иновация	Предприятия			43		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RC RO 5	МСП, които осъществяват иновационна дейност в предприятието (in-house)	Предприятия			35		
1	(i)	ЕФРР	Преход	RC RO 5	МСП, които осъществяват иновационна дейност в предприятието (in-house)	Предприятия			35		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RC RO 2	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	Евро			75 660 847		
				RC RO 2	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	Евро			85 763 687		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RC RO 6	Подадени заявки за патент	заявки за патент			20		

1	(i)	ЕФРР	Преход	RC RO 6	Подадени заявки за патент	заявки за патент			60		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RC RO 7	Подадени заявки за търговски марки и дизайн	заявки за търговски марки и дизайн			128		
1	(i)	ЕФРР	Преход	RC RO 7	Подадени заявки за търговски марки и дизайн	заявки за търговски марки и дизайн			192		
1	(i)	ЕФРР	По-слабо развити		Създадени научноизследователски работни места в подкрепените предприятия	Еквивалент на пълно работно време годишно			20		
1	(i)	ЕФРР	Преход		Създадени научноизследователски работни места в подкрепените предприятия	Еквивалент на пълно работно време годишно			80		

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	01	180 456 000
1	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	01	45 114 000
1	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	02	27 600 000
1	ЕФРР	Преход	(i)	02	27 600 000

1	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	03	14 720 000
1	ЕФРР	Преход	(i)	03	3 680 000
1	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	04	1 280 000
1	ЕФРР	Преход	(i)	04	320 000

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	17	16 000 000
1	ЕФРР	Преход	(i)	17	4 000 000
1	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	27	13 469 508
1	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	27	2 376 972

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.1.1. Специфична цел⁴ „Усвояване на ползите от цифровизация на гражданите, дружествата и правителствата“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000]

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности:

⁴ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ+.

- Насърчаване въвеждането на технологии от Индустрия 4.0 в предприятията съобразно стандартите RAMI 4.
- Подкрепа за инвестиции, насочени към въвеждане на цифрови технологии, софтуер, цифрови приложения и прилагане на подходящи процеси за киберсигурност и поверителност на данните в МСП.
- Създаване на модул/калкулатори за измерване нивото на цифровизация на предприятията.
- Подкрепа за цифровизиране на МСП и реструктуриране на работните процеси/потоци с оглед подготовка на предприятията за преодоляване на последствията/постигане на по-голяма устойчивост и адаптивност при възникване на кризи (здравни, финансови, икономически).

Подкрепата по отношение на МСП ще бъде организирана:

- Съгласно приоритетните икономически дейности, идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027;
- Съгласно потребностите и потенциала за специализация във всяка отделна област на ниво NUTS 3, идентифицирани в НСМСП 2021-2027.
- По отношение на индикативната група дейности, свързана с цифровизиране на МСП и реструктуриране на работните процеси/потоци с оглед подготовка на предприятията за преодоляване на последствията/постигане на по-голяма устойчивост и адаптивност при възникване на кризи няма да бъде прилагана секторната приоритизация съгласно НСМСП 2021-2027.

Синергия и допълняемост:

Демаркация между ПНИИДИТ и ПКИП е налице и в областта на дигитализацията, като ПНИИДИТ фокусира усилията си в посока дигиталната трансформация на публичния сектор, а ПКИП, от своя страна, осигурява целенасочена подкрепа за повишаване нивото на цифровизиране на предприятията.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основната целева група по тази специфична цел са МСП.

Предвид факта, че подкрепата за големи предприятия през програмен период 2021-2027 все още не е еднозначно регламентирана, повече информация по темата ще бъде включена на последващ етап от разработването на програмата.

Действия, гарантиращи равенство, приобщаване и не-дискриминация — член 17(3)(d)(iiiа)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложен в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Предвидените интервенции отговарят и са в съответствие със следните стратегически приоритети и цели, заложен в Стратегията на ЕС за Дунавския регион (EUSDR) за периода 2021-2027: „Конкурентоспособност на предприятията“.

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Не се предвижда използването на финансови инструменти по тази специфична цел.

2.1.1.2 Показатели⁵

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO01	Подкрепени предприятия (от	предприятия		2020

⁵ Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

					които: микро, малки, средни, големи)			
1	(ii)	ЕФРР	Преход	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		505
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		2020
1	(ii)	ЕФРР	Преход	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		505
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO13	Стойност на цифровите услуги, продукти и процеси, разработени за предприятията	евро		336 134 454
1	(ii)	ЕФРР	Преход	RCO13	Стойност на цифровите услуги, продукти и процеси, разработени за предприятията	евро		102 040 812
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити		Предприятия, които осъществяват проекти в сътрудничество с предприятия от ИКТ сектора	предприятия		20
1	(ii)	ЕФРР	Преход		Предприятия, които осъществяват проекти в сътрудничество с предприятия от ИКТ сектора	предприятия		40

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментар и [200]
1	(ii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCR02	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	евро			100 840 336		
1	(ii)	ЕФРР	Преход	RCR02	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства,	евро			30 612 245		

					финансови инструменти)						
1	(ii)	ЕФР Р	По-слабо развити	RC R1 3	Предприятия, постигащи висок интензитет на цифровите технологии	предприятия			170		
1	(ii)	ЕФР Р	Преход	RC R1 3	Предприятия, постигащи висок интензитет на цифровите технологии	предприятия			425		

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1	ЕФРР	По-слабо развити	(ii)	01	200 800 000
1	ЕФРР	Преход	(ii)	01	50 200 000

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.1.1. Специфична цел⁶ „Засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), и) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква з), подточка i):

Текстово поле [8 000]

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности:

- Подкрепа за производствени инвестиции в предприятията с потенциал за растеж, вкл. бързоразвиващи се предприятия.
- Подкрепа за производствени инвестиции в предприятията съгласно регионалния потенциал за развитие, вкл. подкрепа за семейни предприятия, предприятия от творческите индустрии и занаятите.
- Насърчаване на предприемаческата активност – подкрепа за създаване на нови и развитие на стартиращи предприятия.
- Подкрепа за развитие на предприемаческата екосистема, насърчаване на интернационализацията и привличане на чуждестранни инвестиции: предоставяне на комплексни услуги в подкрепа на МСП - консултации, обучения и информация за разработване на бизнес планове, определяне на стойност на продукти, достъп до пазари и финансиране, финансови инструменти и др. в полза на МСП на принципа „обслужване на едно гише“, вкл. развитие на услуги, предоставяни от експортни хъбове.
- Подкрепа за растеж и конкурентоспособност на МСП в рамките на нови/съществуващи индустриални паркове, вкл. изграждане на производствена инфраструктура.

Подкрепата по отношение на МСП ще бъде организирана:

- Съгласно приоритетните икономически дейности, идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027;
- Съгласно потребностите и потенциала за специализация във всяка отделна област на ниво NUTS 3, идентифицирани в НСМСП 2021-2027.

⁶ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ+.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основната целева група по тази специфична цел са МСП, браншови/работодателски организации, институции, агенции в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата, индустриални паркове.

Действия, гарантиращи равенство, приобщаване и не-дискриминация – член 17(3)(d)(iiia)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложен в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Прилагането на подхода ИТИ за подкрепа на предприятията в рамките на индустриалните паркове (заложено в Приоритет 1, СЦ 1) ще бъде допълнен и по линия на настоящата специфична цел от гледна точка подкрепа за развитие на индустриални паркове и развитие и растеж на предприятията в парковете и извън тях. Планирането на синергични интервенции за предприятията в рамките на индустриалните паркове, осигуряващи, от една страна, подкрепа за развитие на иновационния капацитет на предприятията, а от друга, мерки за развитие, растеж и интернационализация, ще позволи постигането на синергия и по-голям ефект на подкрепата.

Създаването на индустриалните паркове на регионален принцип ги прави подходящи за прилагане на подхода ИТИ – интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия.

Подобен вид подкрепа за предприятията в рамките на индустриалните паркове ще бъде предпоставка за:

- създаване на подходяща среда за разработване на продукти с висока добавена стойност от страна на предприятията в областите на интелигентна специализация;
- осигуряване на възможност за привличане на StartUp компании и/или за разширение на предприятията в сектори с висока добавена стойност;

- осигуряване на възможност за клъстеризиране на бизнеса чрез концентриране в индустриалните зони на дейността на различни и/или взаимосвързани производства в една локация;
- Развитие на местната икономика съобразно местните нужди и потенциал за развитие.

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Бенефициенти в повече от една страна членка

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Предложените форми на финансиране чрез финансови инструменти са предварителни и се основават на опита от програмите ОПРКБИ 2007-2013, ОПИК 2014-2020, ОПИМСП 2014-2020, както и от изпълнението на инвестиционната стратегия за рециклирания ресурс от Инициативата JEREMIE.

Подкрепата чрез финансови инструменти по тази специфична цел ще се предоставя в няколко направления:

Ще се търси продължаваща подкрепа за развитие на капиталовия пазар с оглед преодоляване на опортюнистичния характер и нестабилност при предлагането на рисков и частен капитал. Ще се предоставят дялови и квазидялови инвестиции за предприятия във всички етапи на развитието им в зависимост от потенциала им за растеж и съобразно нуждите на пазара и недостига на финансиране. Планирано е изпълнението на дялови и квази-дялови инструменти – фондове за ранните етапи на развитие (ускоряване и стартъп) и фонд/ове за рисков капитал и растеж, с фокус включително върху бързоразвиващите се предприятия.

Подобряване на достъпа до финансиране чрез стимулиране на кредитното финансиране, което да адресира успешно предизвикателствата за българските МСП в условията на разрастваща се икономическа криза – невъзможност да наберат достатъчно капитал, изискванията за обезпечение и цената на дълговото финансиране. Предвиждат се дългови инструменти за предоставяне на инвестиционен и оборотен капитал.

Допустими за подкрепа чрез финансови инструменти ще бъдат и най-засегнатите от последиците от кризата във връзка с разпространението на COVID 19 през 2020 г. сектори.

Предвидената подкрепа за растеж и конкурентоспособност на МСП в рамките на нови/съществуващи индустриални паркове ще се изпълнява чрез дългови инструменти. Подкрепата може да е насочена към инвестиции в инфраструктура за развитие на парковете, производствена инфраструктура и жизнеспособни инвестиции в предприятия, в парковете или извън тях в съответствие със Стратегията за териториално развитие на района.

В рамките на Приоритет 1 финансовите инструменти по СЦЗ може да бъдат комбинирани с финансовите инструменти по СЦ1.

Предвижда се също комбинирано финансиране между финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции.

Подкрепата с финансови инструменти, както и комбинацията с БФП ще се предоставя приоритетно за финансово жизнеспособни инвестиции.

В процес на разработване е предварителната оценка за ФИ за периода 2021-2027 г., която може да внесе промени по видовете финансиране, типове инструменти, фокус и размер. Предварителната оценка за прилагане на ФИ ще спомогне и за определянето на индикатори и целеви стойности, свързани с подкрепата чрез ФИ.

2.1.1.2 Показатели⁷

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		2 107
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		411
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		1040
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		160

⁷ Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		1067
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		251
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO05	Подкрепени нови предприятия	предприятия		19
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCO05	Подкрепени нови предприятия	предприятия		18
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO103	Подкрепени предприятия с висок темп на растеж	предприятия		3
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCO103	Подкрепени предприятия с висок темп на растеж	предприятия		3

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментар и [200]
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCRO2	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	евро			372 680 55+6		
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCRO2	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	евро			105 389 939		
1	(iii)	ЕФРР	По-слабо развити	RCRI9	Предприятия с по-висок оборот	предприятия			300		
1	(iii)	ЕФРР	Преход	RCRI9	Предприятия с по-висок оборот	предприятия			60		

1	(iii)	ЕФР Р	По-слабо развити	RC R2 5	Предприятия с по-висока добавена стойност на служител	предприятия			300		
1	(i)	ЕФР Р	Преход	RC R2 5	Предприятия с по-висока добавена стойност на служител	предприятия			60		

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1	ЕФРР	По-слабо развити	(iii)	01	51 200 000
1	ЕФРР	Преход	(iii)	01	12 800 000
1	ЕФРР	По-слабо развити	(iii)	02	42 500 000
1	ЕФРР	Преход	(iii)	02	42 500 000
1	ЕФРР	По-слабо развити	(iii)	03	22 080 000
1	ЕФРР	Преход	(iii)	03	5 520 000
1	ЕФРР	По-слабо развити	(iii)	04	85 220 000
1	ЕФРР	Преход	(iii)	04	17 180 000

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

1	ЕФРР	По-слабо развити	(iii)	17	24 000 000
1	ЕФРР	Преход	(iii)	17	6 000 000

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.1 ПРИОРИТЕТ 2 „Кръгова икономика“ [300] (повтаря се за всеки приоритет)

☒ Това е приоритет, насочен към съответните специфични за всяка държава препоръки
☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☒ Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐ Това е приоритет, насочен към материални лишения**

* Таблица, приложима за приоритетите на ЕСФ +.

** Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.2

2.1.1. Специфична цел⁸ „Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000]

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности:

- Дейности, насочени към изпълнение на мерки за енергийна ефективност в предприятията въз основа на препоръки от енергиен одит (обследване за енергийна ефективност);
- Въвеждане и сертифициране на системи за енергиен мениджмънт;
- Въвеждане на системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението;
- Стимулиране на предприятията да използват електрическа, топлинна и охлаждаща енергия, произведена от възобновяеми източници за собствено потребление.

⁸ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ +.

Посочените дейности за ВИ няма да се изпълняват самостоятелно, а като допълващи към дейностите за подобряване на енергийната ефективност в предприятията.

- Подкрепа за осигуряване на интегриран подход за фокусирано и координирано прилагане на мерки за енергийна ефективност във всички икономически сектори.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи по тази специфична цел са: МСП и големи предприятия с потенциал за реализиране на мерки за енергийна ефективност, АУЕР.

Предвид факта, че подкрепата за големи предприятия през програмен период 2021-2027 все още не е еднозначно регламентирана, повече информация по темата ще бъде включена на последващ етап от разработването на програмата.

Действия, гарантиращи равенство, приобщаване и не-дискриминация – член 17(3)(d)(iiiа)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложен в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Предвидените интервенции отговарят и са в съответствие със следните стратегически приоритети и цели, заложен в Стратегията на ЕС за Дунавския регион (EUSDR) за периода 2021-2027: „Устойчива енергия“.

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Подкрепа по тази специфична цел ще се предоставя комбинирано финансиране между дългови финансови инструменти (гаранционен и заемен) и безвъзмездна финансова помощ. Предвижда се комбинация с безвъзмездна помощ, както в рамките на една операция (напр. енергиен одит, системи за енергиен мениджмънт, системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението, други инвестиции), така и в рамките на две отделни операции.

Типовете инструменти и размер може да бъдат променени от предварителната оценка за ФИ за периода 2021-2027 г., която е в процес на разработване. Предварителната оценка за прилагане на ФИ ще спомогне и за определянето на индикатори и целеви стойности, свързани с подкрепата чрез ФИ.

2.1.1.2 Показатели⁹

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел (заемот и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		141
2	(i)	ЕФРР	Преход	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		36
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		141
2	(i)	ЕФРР	Преход	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		36
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO03	Подкрепени предприятия с финансов инструменти	предприятия		141
2	(i)	ЕФРР	Преход	RCO03	Подкрепени предприятия с	предприятия		36

⁹ Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

					финансов инструменти			
--	--	--	--	--	----------------------	--	--	--

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментар [200]
2	(i)	ЕФРР	По-слабо развити		Реализирани енергийни спестявания	MWh/y			266 191		
2	(i)	ЕФРР	Преход		Реализирани енергийни спестявания	MWh/y			88 731		

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	01	25 500 000
2	ЕФРР	Преход	(i)	01	8 500 000
2	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	03	18 750 000
2	ЕФРР	Преход	(i)	03	6 250 000
2	ЕФРР	По-слабо развити	(i)	04	18 750 000
2	ЕФРР	Преход	(i)	04	6 250 000

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.1.1. Специфична цел¹⁰ „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква з), подточка i):

Текстово поле [8 000]

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение индикативни групи дейности в областта на проектирането на продуктите, производствените процеси и управлението на отпадъци, както следва:

- по-ефективно използване в производството на природните ресурси, включително вода, в т.ч. намаляване на използването на първични суровини или увеличаване на използването на странични продукти и вторични суровини;
- увеличаване на трайността, възможностите за поправка, модернизиране или повторна употреба на продуктите;
- подобряване на възможностите за рециклиране на продуктите, включително рециклирането на отделните материали, съдържащи се в продуктите, наред с другото чрез заместване или намалена употреба на продукти и материали, които не подлежат на рециклиране;
- намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите през целия им жизнен цикъл, включително чрез заместване на тези вещества с по-безопасни алтернативи;

¹⁰ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ+.

- удължаване използването на продуктите, включително чрез повторно използване, проектиране за дълготрайност, промяна на предназначението, разглобяване, преработване, модернизирание и ремонт, и споделянето на продукти;
- Подкрепа за подобряване управлението на отпадъците в предприятията, в т.ч. предотвратяване и намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране. Ще се предоставя подкрепа за модернизирание на технологиите по пречистване и намаляване на замърсяването от производствени отпадъчни води;
- Подкрепа за създаване на партньорства между предприятия за постигане на промишлена симбиоза – споделяне на ресурси, услуги, вторични продукти, създаване на връзка между производства, при която отпадъците от едното представляват суровина за другото. Ще се насърчава промишлената симбиоза между големи и малки предприятия по веригите на стойността;
- Създаване на браншови платформи (например по материални потоци: пластмаси, дърво, стъкло и т.н.) за обмяна на добри практики.

Фокус при изпълнение на мерките ще бъде подкрепата за внедряване на цифрови технологии и разработване и внедряване на иновации в областта на кръговата икономика съгласно приоритетно направление “Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика” на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 – разработването и въвеждането на иновативни продукти, процеси и бизнес модели, ориентирани към трайно намаляване на ресурсната интензивност в промишлеността.

Приоритет ще се дава на предприятия, осъществяващи дейности, които са част от Стратегическите вериги на стойността на ЕС (Strategic Value chains): Чисти, свързани и автономни превозни средства; Индустрия с ниски емисии на CO₂; Водородни технологии и системи.

Предвижда се също подкрепа за технологично развитие, иновации и ресурсна ефективност за предприятия за предварително третиране на отпадъци, като част от сектора на рециклирането. Предприятията, третиращи отпадъци допринасят за образуването на рециклирани материали/вторични суровини и въвеждането им отново в производствените вериги, като част от кръговата икономика. Производствените инвестиции и въвеждането на нови технологии е важно за дейността на предприятията от този сектор, както и за увеличаването на количествата вторични рециклирани материали, които да влязат обратно в икономиката.

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи по тази специфична цел са: предприятия (основно МСП от преработващата промишленост), както и предприятия, които извършват дейности с отпадъци.

Предвид факта, че подкрепата за големи предприятия през програмен период 2021-2027 все още не е еднозначно регламентирана, повече информация по темата ще бъде включена на последващ етап от разработването на програмата.

Действия, гарантиращи равенство, приобщаване и не-дискриминация – член 17(3)(d)(iii)

Текстово поле [2 000]

При изпълнението на дейностите, които са залегнали в рамките на тази специфична цел ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Индустриалните паркове представляват благоприятна институционална среда за развитие на екологични и екологосъобразни производства. Създаването на индустриалните паркове на регионален принцип ги прави подходящи за прилагане на подхода ИТИ – интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия.

В тази връзка по настоящата специфична цел е предвидена подкрепа за предприятията в рамките на индустриални паркове чрез подхода ИТИ в посока насърчаване развитието на производства в областта на чистите технологии, кръговата и нисковъглеродната икономика.

Подобен вид подкрепа за предприятията в рамките на индустриалните паркове ще бъде предпоставка за:

- насърчаване на промишлена симбиоза между предприятията;
- развитие на екологосъобразни модели на производство, дейности с нулеви емисии и ресурснезависими такива, които да служат като добра практика и нови бизнес модели в областта на кръговата икономика;
- Развитие на местната икономика съобразно местните нужди и потенциал.

Подкрепа за инвестиции в предприятията с цел подобряване на ресурсната ефективност е планирано да бъдат изпълнявани и чрез подхода ВОМР. Проектите в изпълнение на подхода ВОМР ще се реализират въз основа на интегрирани стратегии за местно

развитие, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Доколкото в областта на ресурсната ефективност е налице значителен потенциал за подобряване дейността на предприятията, чрез изпълнението на подобен вид проекти в рамките на подхода ВОМР ще се създадат условия за въвеждане на местно ниво на устойчиви и адаптирани към новите тенденции на развитие на икономиката производства. Посоченото е предпоставка за развитие, растеж и генериране на заетост сред местните общности.

Междурегионални, трансгранични и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Планирано е използването на дългови финансови инструменти за ресурсна ефективност в предприятията в комбинация с безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции.

Типовете инструменти и размер може да бъдат променени от предварителната оценка за ФИ за периода 2021-2027 г., която е в процес на разработване. Предварителната оценка за прилагане на ФИ ще спомогне и за определянето на индикатори и целеви стойности, свързани с подкрепата чрез ФИ.

2.1.1.2 Показатели¹¹

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		413

¹¹ Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

2	(vi)	ЕФРР	Преход	RCO01	Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи)	предприятия		130
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		308
2	(vi)	ЕФРР	Преход	RCO02	Подкрепени предприятия с БФП	предприятия		103
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити	RCO03	Подкрепени финансови инструменти с	предприятия		176
2	(vi)	ЕФРР	Преход	RCO03	Подкрепени финансови инструменти с	предприятия		45

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментар и [200]
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити		Предприятия, участващи в промишлена симбиоза	предприятия			30		
2	(vi)	ЕФРР	Преход		Предприятия, участващи в промишлена симбиоза	предприятия			20		
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити		МСП въвели екоинновации	предприятия			167		
2	(vi)	ЕФРР	Преход		МСП въвели екоинновации	предприятия			55		
2	(vi)	ЕФРР	По-слабо развити		МСП въвели ресурсоефективни технологии	предприятия			383		
2	(vi)	ЕФРР	Преход		МСП въвели ресурсоефективни технологии	предприятия			128		

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2	ЕФРР	По-слабо развити	(vi)	01	221 917 500
2	ЕФРР	Преход	(vi)	01	73 972 500
2	ЕФРР	По-слабо развити	(vi)	03	22 500 000
2	ЕФРР	Преход	(vi)	03	7 500 000
2	ЕФРР	По-слабо развити	(vi)	04	37 500 000
2	ЕФРР	Преход	(vi)	04	12 500 000

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2	ЕФРР	По-слабо развити	(vi)	17	61 905 000
2	ЕФРР	Преход	(vi)	17	20 635 000
2	ЕФРР	По-слабо развити	(vi)	27	20 204 262
2	ЕФРР	Преход	(vi)	27	3 565 458

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

2.Т. Приоритет за техническа помощ

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква д); Член 29, член 30, член 31, член 89, POP

Описание на техническата помощ по фиксирани плащания — член 30

Текстово поле [5 000]

Цели на приоритета:

1. Повишаване ефективността на Управляващия орган (УО) на ПКИП 2021-2027 г.

Да се подкрепи повишаването на капацитета на УО чрез прилагането на принципите на добро управление и подобрен подход, базиран на добри практики и натрупан опит от предходните програмни периоди както от УО, така и от страните-членки на ЕС в областта на програмирането, изпълнението, мониторинга, контрола и оценката на програма.

Търсен резултат: осъществяване на безпрепятствено изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на програмата, осигурявайки високо ниво на усвояване на средствата от фондовете от ЕС.

2. Подобряване на капацитета на бенефициентите на ПКИП 2021-2027 г.

Да се подкрепи подобряването на капацитета на бенефициентите за подготовка и изпълнение на проектни предложения, които да съответстват в най-голяма степен на приоритетите, целите и изискванията на програмата.

Търсен резултат:

- подобро качество на проектните предложения, което от своя страна предполага съкращаване на сроковете за извършване на оценката им;
- подобрен процес на изпълнение на проектите по програмата, което предполага по-малко финансови корекции и по-добро и ефикасно усвояване на средствата по целеви приоритети.

3. Осигуряване на информираност относно ПКИП 2021-2027 г.

Да се поддържа високо ниво на информираност относно целите, приоритетите и възможностите за финансиране, предлагани от ПКИП, както и да се осигури публичност на резултатите от изпълнението на програмата като цяло и постигането на заложените приоритети в частност в контекста на политиките, подкрепяни от програмата чрез ЕФРР.

Търсен резултат: лесна разпознаваемост на програмата, нейните цели, приоритетите, които подкрепя и резултатите от нейното изпълнение с акцент върху проекти от стратегическо значение.

Конкретни дейности, допринасящи за осъществяването на целите на приоритета:

Дейности в изпълнение на Цел 1:

- Предоставяне на техническа осигуреност, консултации, изследвания, анализи, проучвания и др., необходими за правилното управление, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на ПК ИП 2021-2027 г.;
- Оценка на изпълнението на ПК ИП 2021-2027 г. (включително текущи оценки/анализи);
- Подкрепа на процесите на оценка и избор на проекти (организация на оценителни комисии, база данни от независими експерти, притежаващи необходимите технически познания и опит, наемане на експерти, и др.), независими оценки на проекти;
- Осигуряване на подкрепа за дейностите, свързани с приключването на програмния период 2014-2020 г.;
- Обеспечаване на работата на Комитета за наблюдение на ПК ИП 2021-2027 г.;
- Анализ и оценка на потребностите на служителите от УО от обучение и консултации, вкл. разработване и изпълнение на програми за обучение (наемане на експерти, организиране на обучения, учебни материали и др.) за улесняване на изпълнението на ПК ИП 2021-2027 г.;
- Повишаване на капацитета на служители, пряко участващи и подпомагащи планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ПК ИП 2021-2027 г. чрез осигуряване на участие в обучения, работни срещи, семинари, работни посещения, обмен на добри практики и опит и др. с конкретна насоченост по теми, актуални за изпълнението на ПК ИП 2021-2027 г.;
- Доставка и поддръжка на компютри (хардуер и софтуер, вкл. специализиран софтуер) и на офис оборудване, необходимо за управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ПК ИП 2021-2027 г.;
- Обеспечаване на командировки на служители, пряко участващи в планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ПК ИП 2021-2027 г.;
- Възнаграждения, в т.ч. осигуровки, допълнително материално стимулиране и всички други съпътстващи ги разходи съгласно националното законодателство за УО на ПК ИП 2021-2027 г.;
- Подкрепа за подготовка на следващия програмен период;
- Други дейности, обезпечавщи правилното управление, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на ПК ИП 2021-2027 г.

Дейности в изпълнение на Цел 2:

- Анализ и оценка на потребностите на бенефициентите, вкл. потенциалните бенефициенти на ПКИП 2021-2027 г.;
- Разработване и изпълнение на програми за обучение на бенефициенти (наемане на експерти, организиране на обучения, учебни материали и др.);
- Обучение и подкрепа на бенефициентите, вкл. потенциалните бенефициенти на ПКИП 2021-2027 г. (работни срещи, семинари, разяснителни кампании, обмен на добри практики и опит, електронни наръчници, визуализиращи процеса по кандидатстване, електронна платформа за разяснения по програмата и отделните процедури и др.) с конкретна насоченост и по теми, способстващи ефективното и ефикасно разработване и изпълнение на проекти по ПКИП 2021-2027 г.;

Дейности в изпълнение на Цел 3:

- Изработване и/или поддръжка (техническа поддръжка, хостинг, домейни, добавяне на допълнителни функционалности) на интернет страница/подстраница към единен уебпортал;
- Създаване и поддържане на профил/и на програмата в избрани социални медии;
- Медийни участия (електронни, интернет и печатни), изработване на информационни и рекламни филми, аудио/видео клипове, репортажи, банери и др., закупуване на програмно време/рекламни карета и др. контакти с пресата;
- Изработване и разпространение на печатни информационни материали и сувенири (бюлетени, брошури, постери, наръчници, издания и др.);
- Организиране на събития: конференции, изложения, семинари, информационни кампании, семинари за журналисти и др.;
- Оценка на въздействието от осъществяване на комуникационните дейности (социологически проучвания, анализи, кръгли маси и фокус групи, анкети, изследвания за удовлетвореност и др.)

Конкретен бенефициент

- УО на ПКИП 2021-2027 г.

Описание на техническата помощ по плащанията, които не са свързани с разходи — член 31

Текстово поле [3 000]

Таблица 8: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)

Таблица 9: Измерение 5 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+				
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)

3. Финансов план

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква е), i)- iii); Член 106, параграфи 1—3, член 10; Член 21; РОР

3.А Прехвърляния и принос¹²

Позоваване: Член 10; Член 21; РОР

☐ Изменение на програма, свързано с член 10, РОР (принос към Invest EU)
☐ Изменение на програмата, свързано с член 21, РОР (прехвърляния към инструменти при пряко или непряко управление между фондовете със споделено управление)

Таблица 15: Принос към InvestEU *

	Категория региони	Компонент 1 (a)	Компонент 2 (b)	Компонент 3 (c)	Компонент 4 (d)	Компонент 5 (e)	сума (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e))
ЕФРР	По-силно развити региони						
	По-слабо развити региони						
	Преход						
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони						
ЕСФ+	По-силно развити региони						

¹² Приложимо само за внасяне на изменения в програмите, в съответствие с член 10 и член 21, РОР.

	По-слабо развити региони						
	Преход						
	Най-отдалечени региони						
КФ							
ЕФМД Р							
Общо							

* Кумулативни суми на целия принос по време на програмния период.

Таблица 16: Прехвърляния към инструменти при пряко или косвено управление*

Фонд	Категория региони	Инструмент 1 (a)	Инструмент 2 (b)	Инструмент 3 (c)	Инструмент 4 (d)	Инструмент 5 (e)	Сума за прехвърляне (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
ЕФРР	По-силно развити региони						
	Преход						
	По-слабо развити региони						
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони						
ЕСФ+	По-силно развити региони						
	Преход						
	По-слабо развити региони						
	Най-отдалечени региони						
КФ							

ЕФМД Р							
Общо							

* Кумулативни суми на всички прехвърляния през програмния период.

Таблица 17: Прехвърляния между фондове със съвместно управление *

		ЕФРР				ЕСФ+				КФ	ЕФМДР	Фонд „Убежище и миграция“	ФВС	ИУГВ	Общо
		По-силно развити региони	Преход	По-слабо развити региони	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони	По-силно развити региони	Преход	По-слабо развити региони	Най-отдалечени региони						
ЕФРР	По-силно развити региони														
	Преход														
	По-слабо развити региони														
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони														
ЕСФ+	По-силно развити региони														
	Преход														
	По-слабо развити региони														
	Най-отдалечени региони														
КФ															
ЕФМДР															

Общо																			
------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

* Кумулативни суми на всички прехвърляния през програмния период.

3.1 Финансови бюджетни кредити по година

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква е), и)

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по година									
Фонд	Категория региони	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо
ЕФРР	По-слабо развити региони								
	По-силно развити региони								
	Преход								
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони								
Общо									

ЕСФ+	По-слабо развити региони								
	По-силно развити региони								
	Преход								
	Най-отдалечени региони								
Общо									
Кохезионен фонд	Не е приложимо								
ЕФМДР	Не е приложимо								
Общо									

3.2 Общо финансови бюджетни кредити по фонд и национално съфинансиране

Позоваване: Член 17 параграф 3, буква е), точка ii), член 17, параграф 6

За целта, свързана с растежа и заетостта

Таблица 11: Общо финансови бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране										
Цели на политиката Не или ТП	Приоритет	Основа за изчисляване на подпомагането от ЕС (общо или публично)	Фонд	Категория региони*	Принос на ЕС (a)	Национален принос (b)=(c)+(d)	Ориентировъчно разпределение на националното участие		Общо (e)=(a)+(b)**	Процент на съфинансиране (f)=(a)/(e)**
							публично (c)	частно (d)		
ЦП1	1	публично/общо	ЕФРР	По-слабо развити региони	625 856 000	110 445 176			736 301 176	85%
				По-силно развити региони						
				Преход	204 914 000	87 820 286			292 734 286	70%
				Специално разпределени средства за най-отдалечените региони или северните слабо населени региони						
ЦП2	2	публично/общо	ЕФРР	По-слабо развити региони	287 417 500	50 720 735			338 138 235	85%

				По-силно развити региони							
				Преход	202 472 500	86 773 929			289 246 429	70%	
				Най-отдалечени региони							
			КФ								
Техническа помощ	3		ЕФРР	По-слабо развити региони							
				По-силно развити региони							
				Преход	29 890 000	12 810 000			42 700 000	70%	
				Най-отдалечени региони							
Общо ЕФРР				По-силно развити региони							
				Преход							
				По-слабо развити региони							
				Специално разпределени средства за най-отдалечените региони или северните слабо населени региони							
Общо ЕСФ+				По-силно развити региони							
				Преход							

			По-слабо развити региони						
			Най-отдалечени региони						
Общо КФ		Не е приложимо							
Всичко									

* За ЕФРР: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, специални разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За ЕСФ+: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, допълнителни разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За КФ — не е приложимо Що се отнася до техническата помощ, прилагането на категориите региони зависи от избора на фонд.

** Където е приложимо за всички категории региони.

4. Благоприятстващи условия

Позоваване: Член 19, параграф 3, буква з)

Таблица 12: Благоприятстващи условия							
Благоприятстващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДР)	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
						[500]	[1 000]

5. Органи, които отговарят за програмата

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква й) Член 65, член 78, РОР

Таблица 13: Органи, които отговарят за програмата			
Органи, които отговарят за програмата	Наименование на институцията [500]	Име на лицето за контакт [200]	Електронна поща [200]
Управляващ орган			
Одитен орган			
Орган, който получава плащания от Комисията			

6. Партньорство

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква ж)

Текстово поле [10 000]

7. Комуникация и прозрачност

Позоваване: Член 17, параграф 3, и), член 42, параграф 2, РОР

Текстово поле [4 500]
Комуникационна стратегия на ПКИП 2021-2027 г.
Комуникационна стратегия (КС) е разработена в съответствие с чл. 17, ал. 3, б. и) от предложението за Регламент на Европейския Парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ЕФМДР, както и финансови правила за тях и за фонд „Убежище и миграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за

управление на границите и визите и наръчника за мониторинг и оценка на комуникационните дейности, финансирани от ЕСИФ, като определя рамката за стратегическа комуникация на ПК ИП 2021-2027 г.

КС е базирана на резултатите от проведено проучване сред целевите групи на ОПИК 2014-2020, оценка изпълнението на ГПД за 2018 г., както и на основата на осъществените в периода 2012-2017 г. сходни проучвания, очертаващо **следните възможности за подобряване на ефективността на използваните до момента комуникационни канали:**

Съгласно препоръките на изследваните целеви групи източниците на информация са подредени, на база тяхната ефективност и популярност, по следния начин: най-популярен и ефективен източник на информация е **интернет**. Препоръките са в бъдеще да се предвидят мерки по засилване на присъствието на програмата в интернет сайтове, популяризиране на интернет страницата на програмата, създаване на активни профили в социални мрежи, разпространение на бюлетини и др. като от особено значение е информацията да се представя по атрактивен и запомнящ се начин, който би събудил интереса сред представителите на целевите групи. На второ място са поставени **информационните събития** като успешен инструмент за повишаване както на общата осведоменост за програмата, така и за нейните процедури и специфики. Препоръките са информационните събития да присъстват засилено и в бъдещите дейности като от особена важност е да се предприемат мерки за популяризирането им и сред потенциалните бенефициенти. Следва да се предвидят и по-гъвкави форми на организация като виртуални обучения, уебинари и др. На следващо място са посочени **рекламата, вкл. в печатните издания и информационните материали**. Последните способстват най-вече за осигуряване на напомняща реклама и трайно запаметяване на подкрепата, която програмата предоставя.

Основна цел: Поддържане на високо ниво на обществена информираност относно целите, приоритетите и възможностите за финансиране, които програмата предлага, както и резултатите от изпълнението на програмата като цяло и приоритетите ѝ в частност, в контекста на политиките, подкрепяни от програмата чрез ЕФРР за създаване на положителна обществена нагласа относно инициативите на ЕС, осъществявани в сътрудничество с българските институции.

Конкретни цели:

- Осигуряване на информираност на целевите групи за визията, приоритетите, възможностите за финансиране и резултатите по ПК ИП 2021-2027 като инструмент за повишаване на конкурентоспособността и подобряване на бизнес средата в България;
- Осигуряване на публичност и прозрачност на процеса на управление и изпълнение на ПК ИП 2021-2027, резултатите от нейното изпълнение и идентифицираните добри практики;
- Осигуряване на информираност на потенциалните бенефициенти и бенефициентите на ПК ИП 2021-2027 по отношение на изискванията за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от програмата, включително и отговорностите им за осигуряване на информация и публичност;

Целеви групи

- **широката общественост** – гражданите на национално и регионално ниво, които биха се възползвали от резултатите от изпълнението на мерките по програмата;
- **потенциални бенефициенти** - допустими бенефициенти, отговарящи на условията за предоставяне на подкрепа по програмата;
- **бенефициенти** – предприятия, обединения, институции, получили подкрепа по програмата;
- **медиатори** - медии, агенции за регионално развитие, ОИЦ, други регионални структури и мрежи за подкрепа на бизнеса, НПО, секторни организации, сдружения на бизнеса и др., които информират, формират мнения/нагласи и подпомагат потенциални бенефициенти/ бенефициенти.

Избрани канали за комуникация:

Електронни, печатни и онлайн медии: Медийни участия, изработване на информационни и рекламни филми, аудио/видео клипове, репортажи, банери и др., закупуване на програмно време/рекламни карета и др. контакти с пресата.

Индикатори: брой публикации;

Социални медии: **LinkedIn** е специално създадена да обслужва бизнеса и професионалистите в дадена област като потребителите ѝ я използват основно, за да демонстрират опита си и да споделят професионални идеи, което я превръща в една от най-важните социални платформи. LinkedIn е важен компонент в съвременните бизнес стратегии за изграждане на индивидуалност и разпознаваемост. Създаването на профил за споделяне на информация по програмата в платформата би било полезно за професионалисти – както заинтересовани лица, така и медии, потенциални бенефициенти и бенефициенти. **YouTube** е втората по популярност социална медия и същевременно най-големият сайт за видео споделяне. В допълнение YouTube се е превърнал в основен инструмент в редица комуникационни и рекламни стратегии, тъй като позволява споделянето на подходящо аудиовизуално съдържание, което може да се коментира и споделя. YouTube е полезен и гъвкав социален медиен канал както за комуникация с широка публика, така и за по-тясно фокусирани аудитории, и предоставя възможност за популяризирането на резултатите от изпълнението на програмата, на добри практики, успешно изпълнени проекти и примери за непосредственото въздействие на структурните фондове върху живота на хората на регионално и местно ниво. В процеса на изпълнение на комуникационните мерки могат да се идентифицират и **други/нови социални медии**, в които да се популяризира програмата.

Индикатори: брой последователи; брой на действията: споделяния, харесвания, коментари и пр.

Интернет: Изработване и/или поддръжка на **уеб страница/подстраница към единен уебпортал**, съгласно изискванията на новите регламенти.

Индикатори: брой на посещенията; брой визуализации на страницата/подстраницата.

Директна комуникация: Организиране на събития: конференции, изложения, семинари, информационни кампании, семинари за журналисти и др.;

Индикатори: брой участници в събитията; брой представители на медии, присъствали на събитията.

Рекламни и информационни материали: Изработване и разпространение на печатни информационни материали и сувенири (бюлетини, брошури, постери, наръчници, издания и др.); изработване на информационни и рекламни филми, аудио/видео клипове, банери;

Индикатори: брой разпространени печатни информационни материали, брой излъчени филми/аудио-видео клипове.

Планиран бюджет:

Планираният бюджет е в размер 0,3% от общия бюджет на ПКИП 2021-2027 г.

Мониторинг и оценка

За ефективно изпълнение на дейностите, заложи в КС на ПКИП 2021-2027 ще се разработват ежегодни Комуникационни планове, които в конкретика ще описват дейностите, предвидени за изпълнение. Същите ще бъдат одобрявани от и изпълнението им ще бъде отчитано на Комитета за наблюдение на програмата.

По време на програмния период наблюдението и оценката на комуникационните дейности ще се извършват на база на осъществяване на регулярни анализи на удовлетвореността от проведените събития, онлайн анкети, социологически проучвания, кръгли маси и фокус групи, както и посредством провеждане на специфични оценки на въздействието от осъществяване на комуникационните дейности по програмата, които се планира да бъдат минимум две – междинна и терминална.

8. Използването на единични разходи, еднократни суми, единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Позоваване: Членове 88 и 89, POP

Таблица 14: Използване на единични разходи, еднократни суми, единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Индикация за употреба на членове 88 и 89: *	Приоритет №	Фонд	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)

* Цялата информация ще бъде предоставена в съответствие с образците, приложени към POP.

ДОПЪЛНЕНИЯ

- Възстановяване на допустимите разходи въз основа на единични разходи, еднократни суми и единни ставки (член 88, POP)
- Използване на финансиране, което не е свързано с разходи (член 89, POP)
- План за действие по ЕФМДР за дребномащабния крайбрежен риболов
- План за действие по ЕФМДР за всеки най-отдалечен регион

Допълнение 1: Възстановяване на допустими разходи от Комисията на държавите членки въз основа на единични разходи, еднократни суми и единни ставки

Образец за представянето на данните за разглеждане на Комисията

(член 88)

Дата на изпращане на предложението	
Настояща версия	

A. Обобщение на основните елементи,

Приоритет	Фонд	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Категория региони	Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат опростени варианти за разходите (ОВР) в % (прогнозна оценка)	Вид операция		Наименование на съответния показател		Мерна единица на показателя	Вид на ОВР (стандартна таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки)	Съответни разходи за единица продукт, еднократни суми или единни ставки (в национална валута)
					Код	Описание	Код	Описание			

Б. Подробности за вида операция (попълва се за всеки вид операция)

Подпомаган ли е управляващият орган от страна на външно дружество за определяне на опростените разходи по-долу?

Ако отговорът е „да“, моля, посочете външното дружество:

Да/Не

Наименование на външното дружество

Видове операции:

1.1. Описание на вида на операцията	
1.2 Приоритет/специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	
1.3 Наименование на показателя ¹	
1.4 Мерна единица на показателя	
1.5 Стандартна таблица на единичните разходи, еднократни суми или единни ставки	
1.6 Размер	
1.7 Категории обхванати единични разходи, еднократни суми или единни ставки	
1.8 Дали тези категории разходи покриват всички допустими разходи за операцията? ДА/НЕ	
1.9 Метод за корекция	
1.10 Проверка на постигането на мерната единица – какви документи ще бъдат използвани, за да се докаже постигането на мерна единица? – опишете какво ще бъде проверявано по време на проверките на управлението	

¹ Няколко допълнителни показателя (например един показател за краен продукт и един показател за резултатите) са възможни за един вид операция. В тези случаи полета 1.3—1.11 следва да се попълнят за всеки показател.

(включително на място), и от кого. – какви са механизмите за събиране и съхраняване на описаните данни/документи?	
1.11 Възможни погрешни стимули или проблеми, дължащи се на този показател; как те могат да бъдат намалени и оценка на равнището на риска	
1.12 Обща сума (национални и европейски), която се очаква да бъде възстановена	

В: Изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки

1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки (който генерира, събира и записва данните; когато се съхраняват данни; срокове; валидиране и др.):

2. Моля, уточнете защо предложеният метод и изчисление са подходящи за вида операция:

3. Моля, посочете как са били направени изчисленията, включително и по-конкретно предположенията по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности и да се приложат към настоящото приложение във формат, позволяващ пряката им повторна употреба от Комисията.

4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустими разходи са включени в изчислението на стандартната таблица за единичните разходи, еднократната сума или единната ставка.

5. Оценка на одитния орган(и) на методиката на изчисление и сумите и механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.

Допълнение 2: Финансиране, което не е свързано с разходи

Образец за представянето на данните за разглеждане на Комисията
(член 89)

Дата на изпращане на предложението	
Настояща версия	

A. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Категория региони	Сумата, покрита от финансиране, което не е свързано с разходи	Вид операция	Условия, които трябва да бъдат изпълнени/резултатите, които трябва да бъдат постигнати	Наименование на съответния показател		Мерна единица на показателя
							Код	Описание	
Обща обхваната сума									

Б. Подробности за вида операция (попълва се за всеки вид операция)

Видове операции:

1.1. Описание на вида на операцията			
1.2. Приоритет/специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)			
1.3. Условия, които трябва да бъдат изпълнени и резултати, които трябва да бъдат постигнати			
1.4. Краен срок за изпълнението на условията или резултатите, които следва да бъдат постигнати			
1.5. Определение за показателя за предвидени престации			
1.6. Мерна единица на показателя за предвидени престации			
1.7. Списък на междинни предвидени престации (ако е приложимо), които осигуряват възстановяването от страна на Комисията с график за възстановяване на средства,	Междинни предвидени престации	Дата	Суми
1.8. Обща сума (включително финансиране от ЕС и национално финансиране)			
1.9. Метод за корекция			
1.10. Проверка на постигането на резултат или условие (и когато е приложимо — на междинните предвидени престации) – опишете какви документи ще бъдат използвани, за да се докаже постигането на резултат или условие – опишете какво ще бъде проверявано по време на проверките на управлението (включително на място), и от кого.			

– опишете какви са механизмите за събиране и съхраняване на данните/документите	
1.11 Механизми за осигуряване на одитна следа Моля, посочете органа/органиите, отговарящи за тези механизми.	